

Kulttuurinen moninaisuus ja etiikka

Katso video (18:42)

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoinen varhaiskasvatus ja esiopetus

https://www.youtube.com/watch?v=9ZqNk-4Df2Y&ab_channel=Vantaanvarhaiskasvatus

- Millaisia käytännön vinkkejä löydät videosta kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoiseen varhaiskasvatukseen?
- Mitä muuta mielenkiintoista/tärkeää videolla kerrotaan?

Lait ja säädökset

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Lapset kasvavat kulttuurisesti, kielellisesti ja katsomuksellisesti moninaisessa maailmassa. Tämä korostaa sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen sekä kulttuurisen osaamisen merkitystä.

Osaamiseen kuuluu taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää eri näkemyksiä sekä kyky reflektoida omia arvoja ja asenteita. Vuorovaikutustaidoilla sekä kyvyllä ilmaista itseään ja ymmärtää muita on tärkeä merkitys identiteetille, toimintakyvylle ja hyvinvoinnille. Toimiva vuorovaikutus erilaisista kulttuuri- ja katsomustaustoista tulevien ihmisten kanssa edellyttää oman ja muiden kulttuurin ja katsomuksellisen taustan ymmärtämistä ja kunnioittamista. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojaan.

Lapsia rohkaistaan tutustumaan toisiin ihmisiin, kieliin ja kulttuureihin. Henkilöstö toimii mallina lapsille toisten ihmisten sekä kielellisen, kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden myönteisessä kohtaamisessa. Lapsia ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin. Yhteistyöhön perustuva toiminta luo mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja eri tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa. Lasten kanssa harjoitellaan asettumista toisen asemaan, opetellaan tarkastelemaan asioita eri näkökulmista sekä ratkaisemaan ristiriitailanteita rakentavasti. Tämä vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja. Lapsia tuetaan kulttuuri-identiteettien rakentamisessa. Varhaiskasvatuksessa saadut kokemukset, tiedot ja taidot kulttuuriperinnöstä vahvistavat lapsen kykyä omaksua, käyttää ja muuttaa kulttuuria. Esimerkiksi leikit, ruokailuhetket ja juhlat tarjoavat tilaisuuksia jakaa kokemuksia erilaisista perinteistä ja tavoista. Lapsia tuetaan myönteisen suhteen luomisessa moninaiseen ympäristöön.

Vaasan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma (2022)

<https://www.vaasa.fi/uploads/2023/05/9ef96bbd-varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-2022.pdf>

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisen varhaiskasvatuksen käsikirja

<https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Kieli-%2C%20kulttuuri-%20ja%20katsomustietoisen%20varhaiskasvatuksen%20k%C3%A4sikirja.pdf>

Kulttuurinen moninaisuus

Mitä tarkoittaa kulttuurinen moninaisuus?

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kulttuurinen-moninaisuus-ja-kielitietoisuus>

Kulttuurisesti kestävä kehitys koulussa ja päiväkodissa → **Diat läpi**

<https://kulttuurinvuosikello2.fi/mika-kulttuurinenkestavyys/kulttuurisesti-kestava-kehitys-koulussa-ja-paivakodissa/>

Kielitietoisuus

Mitä tarkoittaa kielitietoisuus?

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kulttuurinen-moninaisuus-ja-kielitietoisuus>

Kuva 13. Lasten kielen kehityksen keskeiset osa-alueet varhaiskasvatuksessa (Vaasan varhaiskasvatussuunnitelma)

Ks. <https://www.oph.fi/fi/opettajille/kielitietoisuus>

Katsomus

Katsomus	= yksilön tai yhteisön kokonais käsitys todellisuudesta <ul style="list-style-type: none">niin uskonnolliset, poliittiset kuin ei-uskonnolliset tavat hahmottaa maailmaa
Maailmankatsomus	= yhteisöllinen, jaettu ja usein julkikirjoitettu näkemys maailmasta <ul style="list-style-type: none">esim. kristinusko ja islamhuom. erittäin monimuotoisia ja ilmenevät eri tavoin eri yhteisöissä ja kulttuureissa
Elämänkatsomus	= jokaisella omansa <ul style="list-style-type: none">kehittyy vähitellen, siihen vaikuttavat maailmankatsomukset, kulttuurit, ajatusmaailmat

<https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/mita-katsomuksella-tarkeitetaan>

Tehtävä

- Mitä on katsomuskasvatus?
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusteltua-katsomuskasvatusta-miksi>
- Miten katsomuskasvatusta ja uskonnollisia tilaisuuksia toteutetaan päiväkodeissa? (kirjan s. 175)
- Eettiset kysymykset
 - Miten työntekijä toteuttaa eettistä kasvatusta? (kirjan s.177)
 - Miten lapsen moraalit kehittyvät? (kirjan s. 177–178)
 - Miten tuet lapsen moraalin kehittymistä? (kirjan s. 179)

Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisien varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri

Alkuperäislähde: [Kielitietoinen opetus – kielitietoinen koulu. Opetushallitus 2017](#)
 Muokattu 16.1.2018: Mannermaa, Packalen, Ruonala, Thurin

Päiväkodissa

Jokaisen lapsen kielen, kulttuurin ja katsomuksen selvittäminen

Aloituskeskustelu, vasu / leops ja ryhmän toimintasuunnitelma

Pedagoginen dokumentointi

Kysymyksiä vanhempien kanssa keskustelun tueksi:

- Miten perheenne kieli, kulttuuri ja katsomus/uskonto/uskonnottomuus näkyy elämässänne? Miten se vaikuttaa lapsen elämään?
- Mitä kulttuurisia, uskonnollisia tai katsomuksellisia juhlia perheessänne vietetään? Miten vietätte juhlaa perheessänne?
- Onko suomalainen kalenteri erilaisine juhlisine teille tuttu? Varhaiskasvatuksessa vietetään suomalaisessa kalenterissa olevia vuodenkiertoon liittyviä kulttuurisia ja kristinuskoon/luterilaiseen kirkkovooteen liittyviä juhlia, esimerkiksi pyhäinpäivä, joulun, pääsiäinen.
- Miten juhlitte erilaisia kalenterivuoden juhlia?
- Onko lapsenne kohdannut muita uskontoja, katsomuksia tai kulttuureja aikaisemmin (naapurit, suku, tuttavaperheet, lomamatkat)?
- Millaisia uskontoon liittyviä keskusteluja kodissanne on käyty?
- Miten lapsenne kanssa on puhuttu elämän peruskysymyksistä: oikea/väärä, hyvä/paha, syntymä, kuolema, pelot, turvallisuus, jumala?

(Ote käsikirjasta)

- Keskustelu pedagogisissa tiimeissä
- **Fyysiset oppimisympäristöt**
- **Psyykinen oppimisympäristö ja toimintakulttuuri**
 - Positiivinen diskriminaatio (myönteinen erityiskohtelu)
 - Moninaisuuden salliva ilmapiiri

Menetelmiä lapsen
äidinkielen/-kielten
ja kulttuuri-
identiteetin
vahvistamiseksi

13.3.2018: Mannermaa, Paakkala, Ruonala, Thurin

- Vuoden kiertoön liittyvät juhlat
- <https://juhlakalenteri.fi/>
- <https://kulttuurinvuosikello2.fi/mika-kulttuurin-vuosikello/>
- Hyvien huomenien toivottaminen lasten kotikielellä
- Kirjojen valinta
- Satutunteja eri kielillä
- Moskeija, islamilainen rukoushuone
- Jos ryhmässä pelkästään kantasuomalaisia lapsia?